

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA ŞUMNU'DAKİ GARİMÜSLİM SEKENENİN DEMOGRAFİK, SOSYO-EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

Osman KÖKSAL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Eskişehir

ÖZET

Şumnu, XIX yüzyıl ortalarında Silistre Eyaletine bağlı bir kaza merkezidir. Demografik açıdan çoğu Osmanlı yerleşim biriminin en belirgin vasıflarından olan çok dinli, çok dilli, çok kültürlü yaşam biçimi burada da hakimdir. 31 Mahallesi bulunan kazada Müslüman Türklerin yanında Hristiyan Bulgar, Ermeni ve Yahudi toplulukları yan yana yaşamakta aynı mekanı paylaşmaktadırlar. Şumnu'nun bölgedeki pek çok kaza merkezine göre en belirgin farkı ve bir bakıma avantajı, devletin Rumeli'deki askerî varlığının ikmal ve depo üssü, hattâ yüzyılım belli başlı savaşlarında ordugâh karargâh (ordugâh) merkezi oluşudur. Bu konumu ona sosyo-iktisadî açıdan büyük bir canlılık sağlamakta; arz-talep ilişkisi çerçevesinde güçlü bir üretim ve hizmet organizasyonunun ortaya çıkmasına zemin oluşturmuştur. Barındırdığı nüfusu bakımından büyükçe bir kasaba diyebileceğimiz kaza, bu sayede, yaşanan sosyo-ekonomik hayat standardıyla tam bir şehir görünümü sergilemektedir. Kaza merkezinde dokumacılık, dericilik, ayakkabıcılık, dikicilik ve terzilik gibi klasik üretim alanlarını yanında çok geniş yelpazeli bir imalât ve hizmet sektörü bulunmaktadır. Canlı ticarî hayatın döndüğü mekanlar olarak hatırı sayılır miktarda han, pek çok imalâthane, dükkan ve mağaza vardır. Esnaf ağırlıklı örgütlenmeye rağmen ziraat ve hayvancılığın da tamamen unutulduğu söylenemez. Şumnu bir bağ cennetidir ve ortalama iki haneye bir sığır veya camus ineği düşmektedir. Asıl önemlisi bu refah ortamı, üç ayrı din ve daha fazla etnik kökene mensup grupların uyum ve iş birliği ile gerçekleştirilmektedir. Hem de yüzyılım başında Balkanların batı ucundan başlayan ulusçu direnişlerin bölgeye kadar gelip dayanmasına rağmen.

Anahtar Kelimeler: Şumnu, gayrimüslim sekene, demografi, sosyo-iktisadî hayat
Demographic